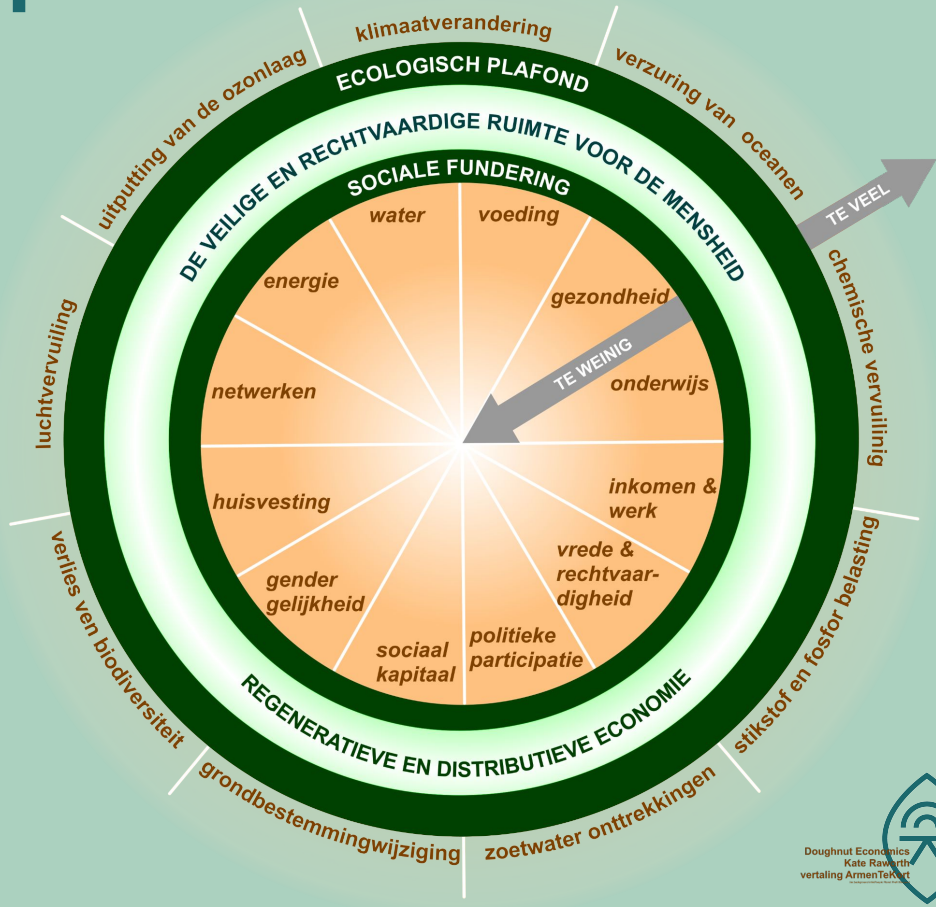

Reset.
RICHTING
EERLIJKE TRANSITIE
Vlaanderen

Reset.Vlaanderen

Netwerk voor eerlijke klimaattransitie in Vlaanderen

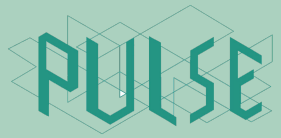
Reset.Vlaanderen

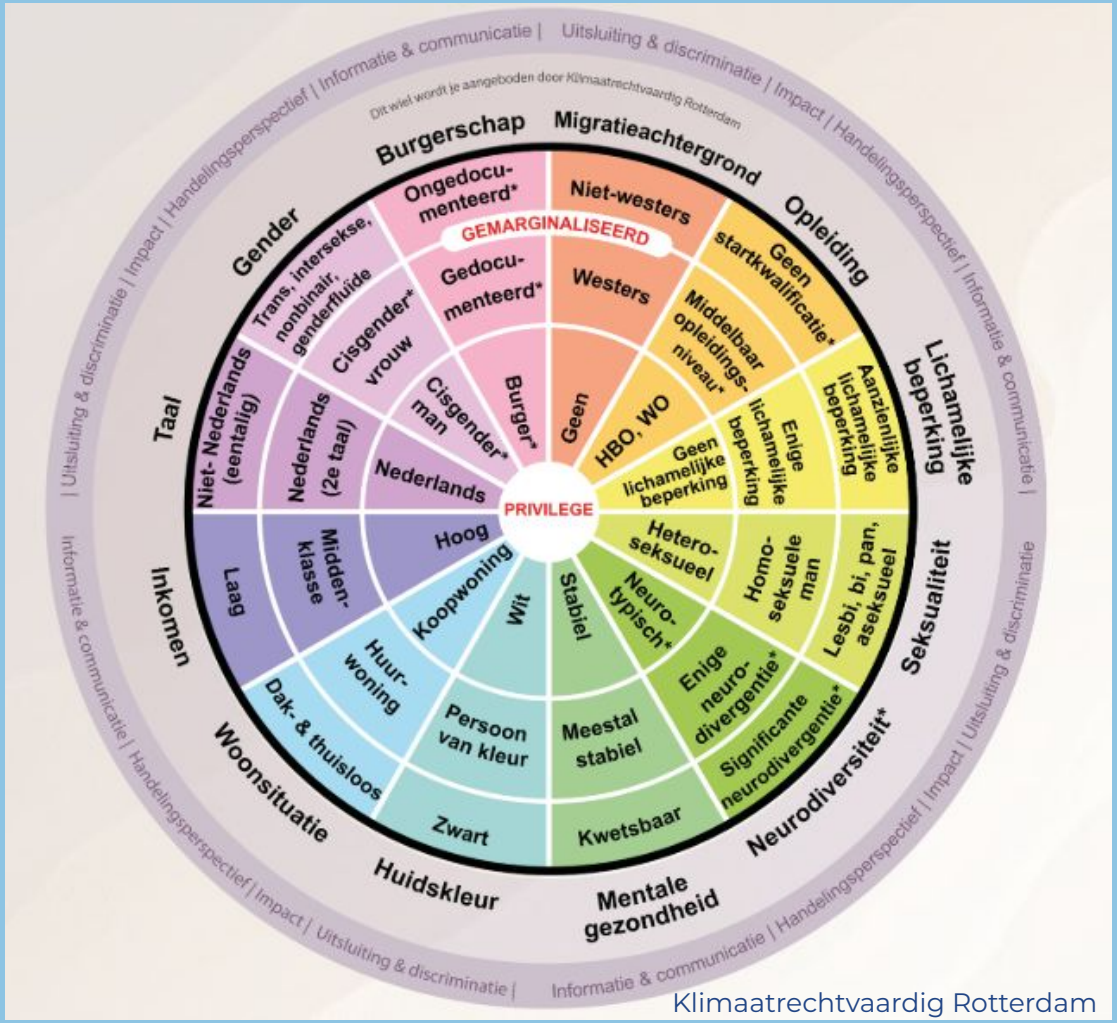
Reset. Vlaanderen

inhoud:

1. **klimaat en sociale ongelijkheid**
2. **wat kan je als lokaal bestuur doen?**

De klimaatcrisis en sociale ongelijkheid

Rechtvaardigheidswiel

Klimaatrechtvaardig Rotterdam

Reset. Vlaanderen

1. De gevolgen van de klimaatcrisis zijn niet gelijk verdeeld.

1. De gevolgen van de klimaatcrisis zijn niet gelijk verdeeld.

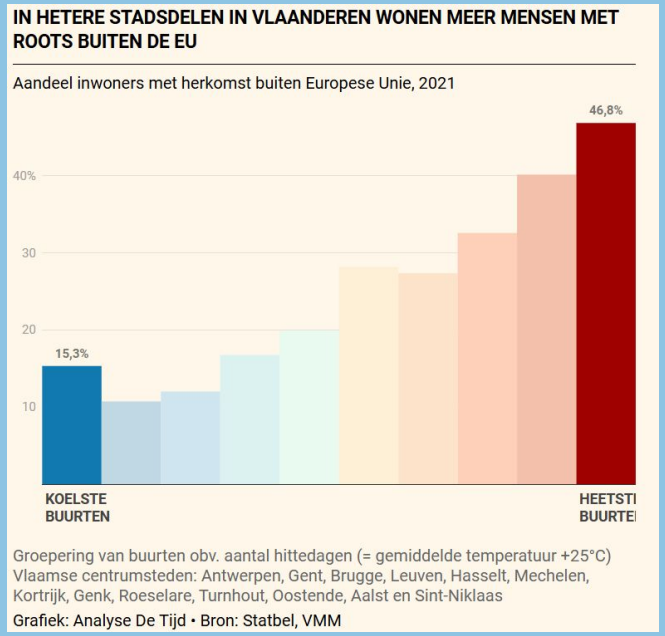
Blootstelling: waar iemand woont

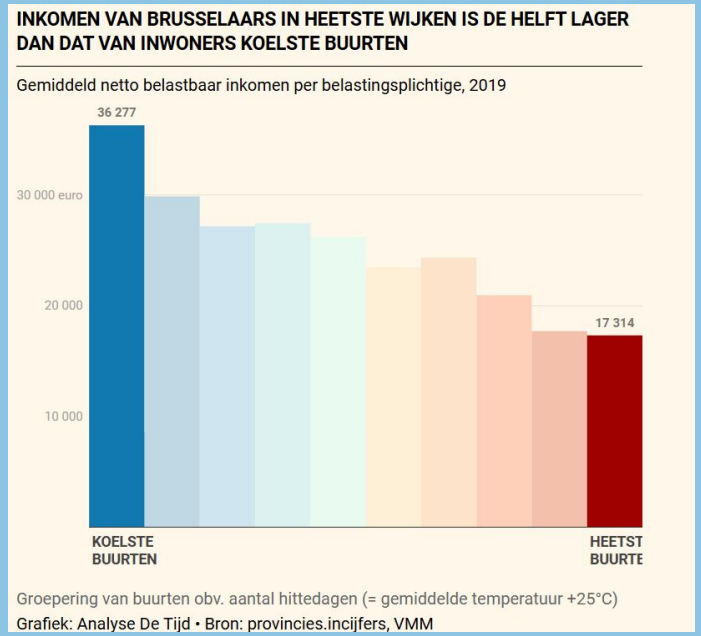
Gevoeligheid: gezondheidssituatie, socio-eco positie

Weerbaarheid: capaciteit om zich aan te passen

UCLouvain, 2023

1. De gevolgen van de klimaatcrisis zijn niet gelijk verdeeld - blootstelling

De warmste wijken zijn de armste wijken

1. De gevolgen van de klimaatcrisis zijn niet gelijk verdeeld - blootstelling

VRT, 2021

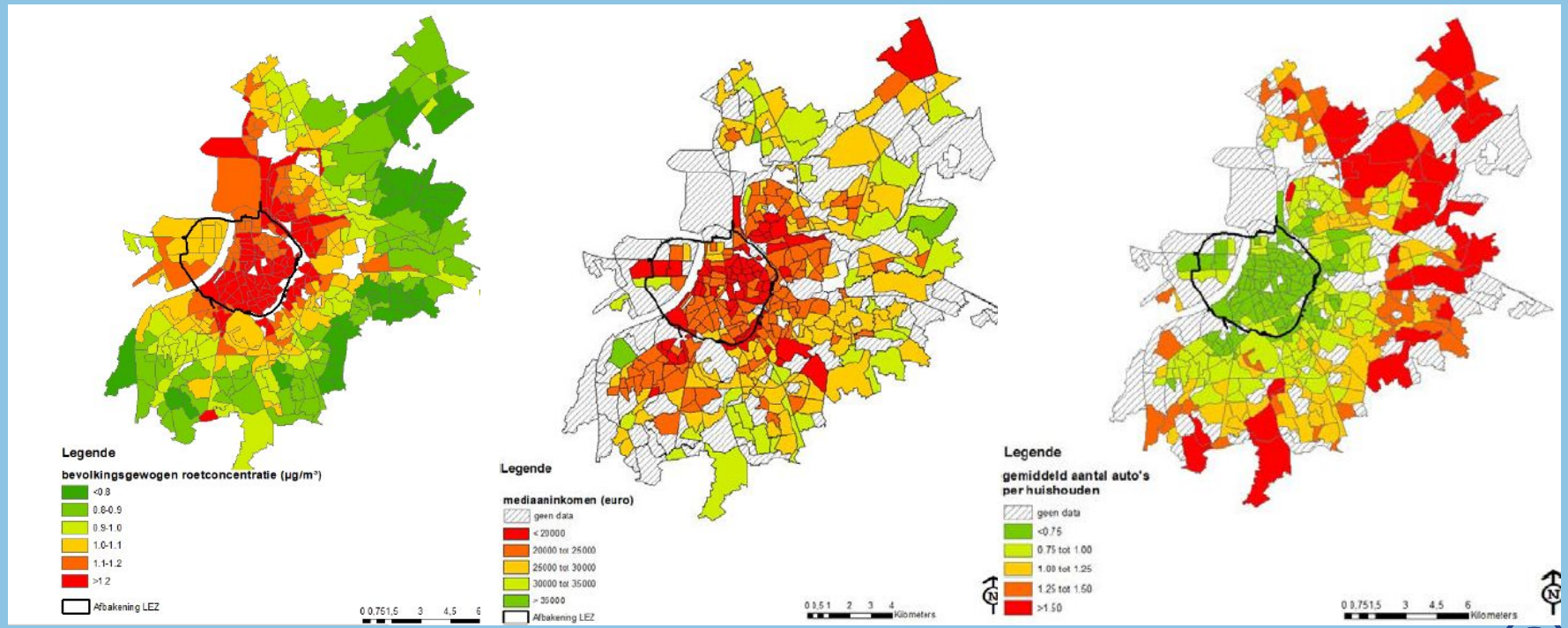
1. De gevolgen van de klimaatcrisis zijn niet gelijk verdeeld - blootstelling

Luchtvervuiling

Inkomen

Aantal auto’s

Reset. Vlaanderen

Bron: Dep. Omgeving & VMM (2020)

1. De gevolgen van de klimaatcrisis zijn niet gelijk verdeeld - gevoeligheid

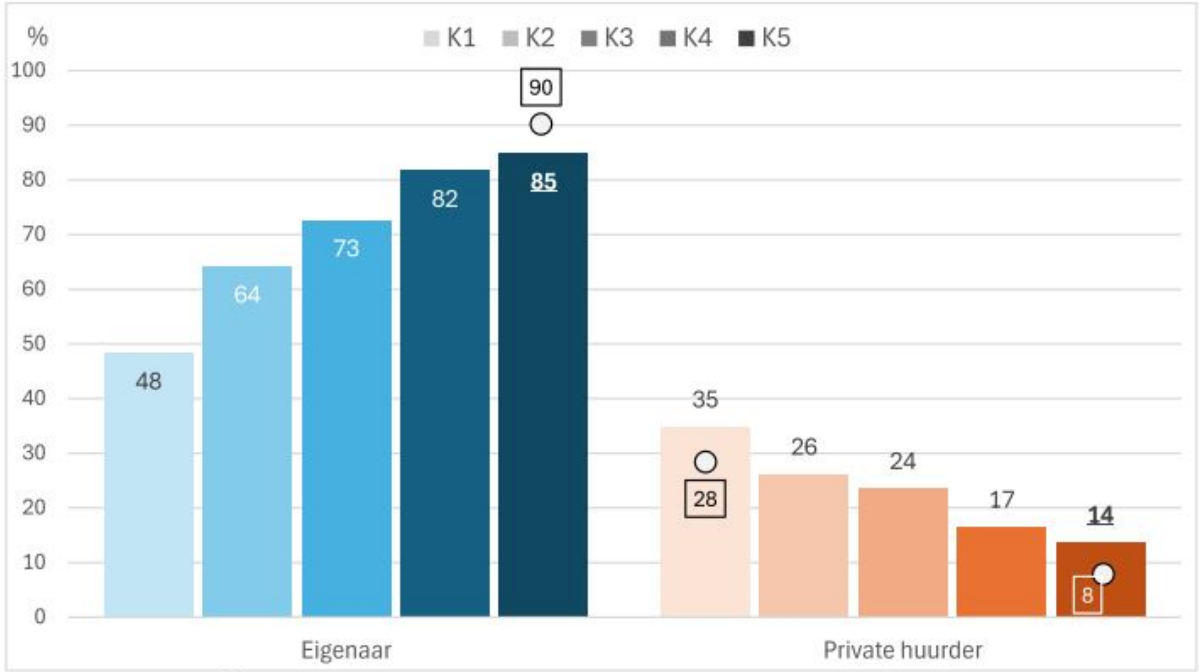

1. De gevolgen van de klimaatcrisis zijn niet gelijk verdeeld - weerbaarheid

Eigendomsstatuut

Figuur 3 Eigenaars en private huurders naar inkomenskwintielen, 2018-2023

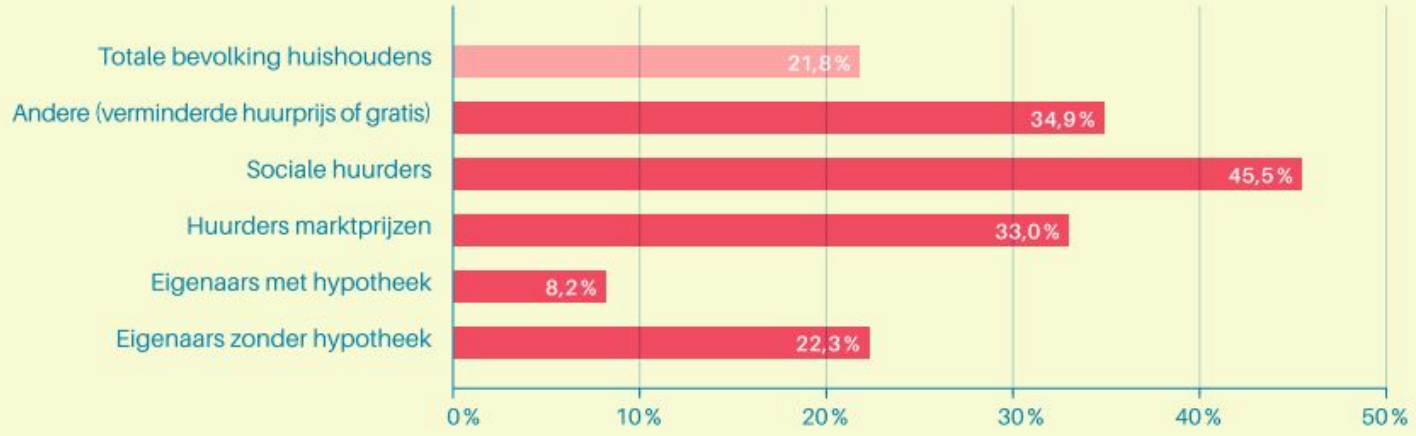

Noot: Balk = 2023 / ○ = 2018; Pearson Chi²-test 2018-2023: significante veranderingen in vet (op 1-5%).

Bron: Woonsurvey 2023

Energiearmoede

Figuur 46 : aandeel huishoudens in energiearmoede naar eigendomsstatuut, 2022

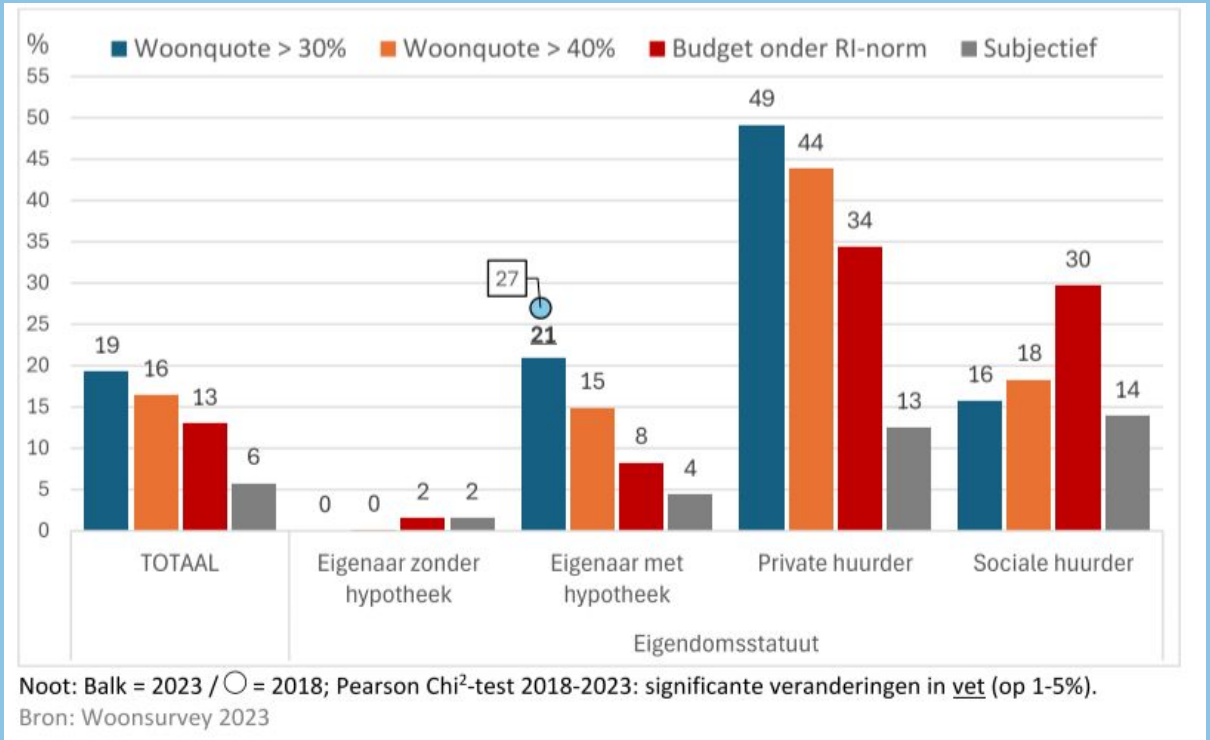

Aantal huishoudens in de BE-SILC-enquête 2022: 6727 (soc.huur.= 423, andere huurders = 212, privéhuurders = 1514, eigenaars met hyp. = 2192, eigenaars zonder hyp = 2386)

Opmerking: Omdat de steekproef van huurders met verlaagde of zelfs gratis huur (andere dan sociale huisvesting) zeer beperkt is, is het resultaat voor deze categorie louter indicatief.

Bron: BE-SILC 2022; Statbel; eigen berekeningen

Betaalbaarheidsrisico naar eigendom

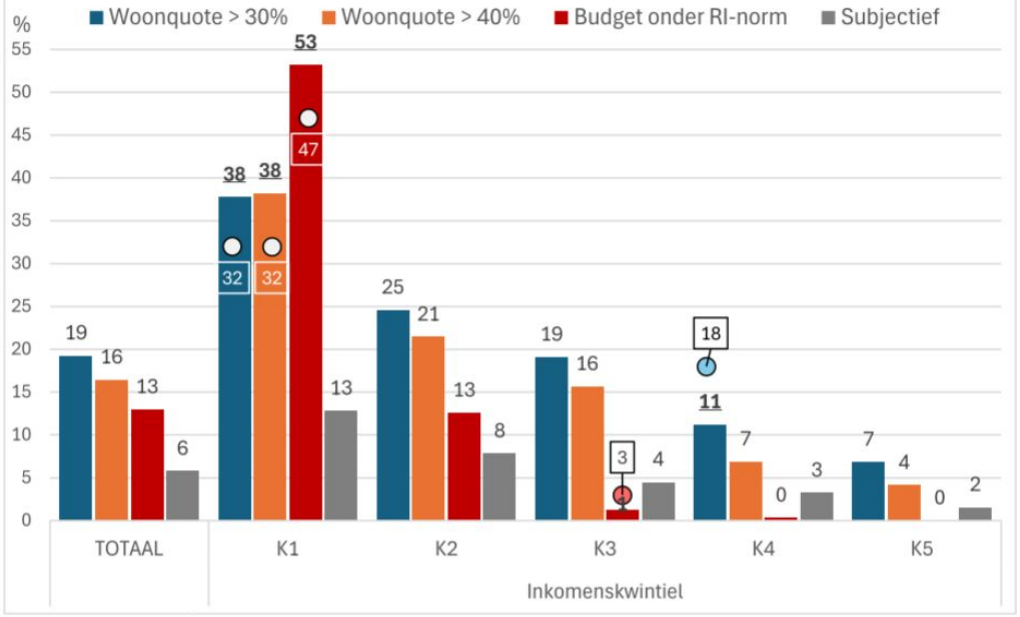

Noot: Balk = 2023 / ○ = 2018; Pearson Chi²-test 2018-2023: significante veranderingen in vet (op 1-5%).

Bron: Woonsurvey 2023

Betaalbaarheidsrisico naar inkomen

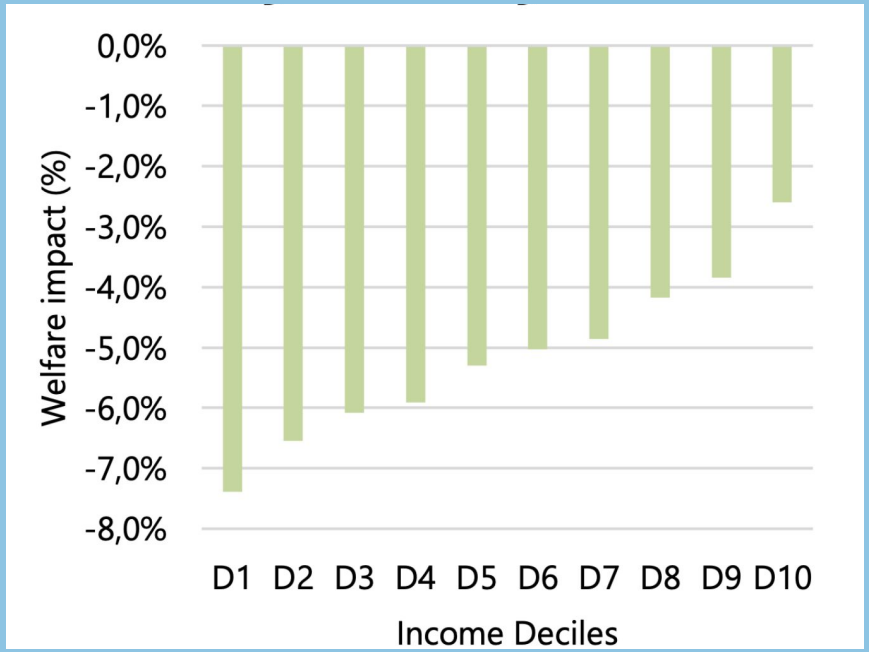
Figuur 10 Betaalbaarheidsrisico's (4 indicatoren) naar inkomenskwintielen, 2018-2023

Noot: Balk = 2023 / ◯ = 2018; Pearson Chi²-test 2018-2023: significante veranderingen in vet (op 1-5%).

Bron: Woonsurvey 2023

Energiecrisis 2022

Bron: IEEP, 2023

1. De gevolgen van de klimaatcrisis zijn niet gelijk verdeeld - weerbaarheid

Voorbeeld wonen:

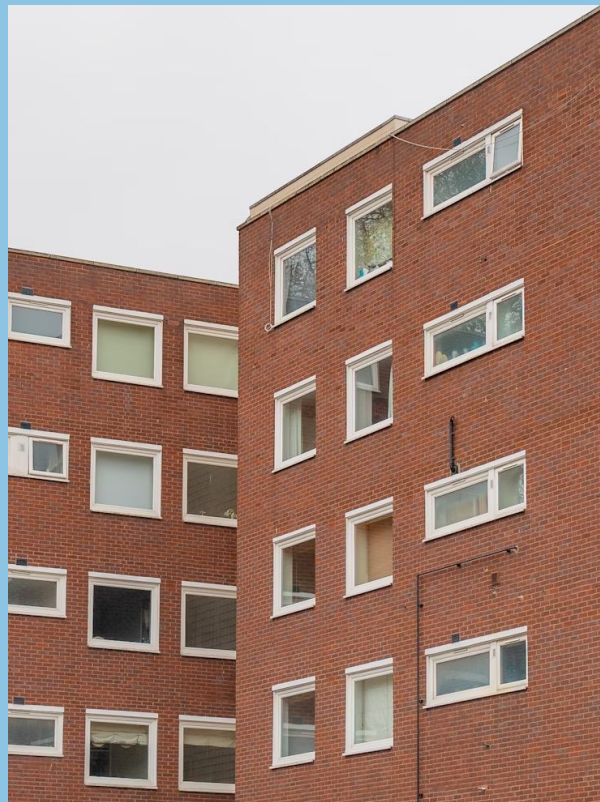
Lagere inkomens

= vaker huren

= hogere woonlasten

= energiekosten wegen zwaarder door

= minder hefbomen om zich te beschermen

1. De gevolgen van de klimaatcrisis zijn niet gelijk verdeeld

Driedubbele ongelijkheid:

1. meer blootgesteld
2. gevoeliger
3. minder weerbaar

2. De gevolgen van klimaatbeleid zijn niet gelijk verdeeld.

2. De voor- en nadelen van klimaatbeleid zijn niet gelijk verdeeld.

Verandering in inkomsten:

- Direct:
  - belastingen: brandstof, stookolie
  - subsidies: zonnepanelen, elektrische wagens
- Indirect: verschuivingen arbeidsmarkt

Reguleringen:

- Lage Emissie Zone
- renovatieverplichting

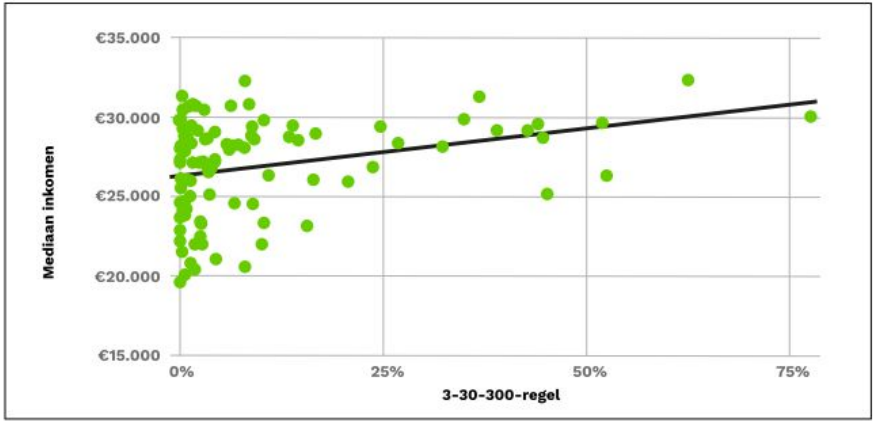
2. De voor- en nadelen van klimaatbeleid zijn niet gelijk verdeeld.

Groene gentrificatie

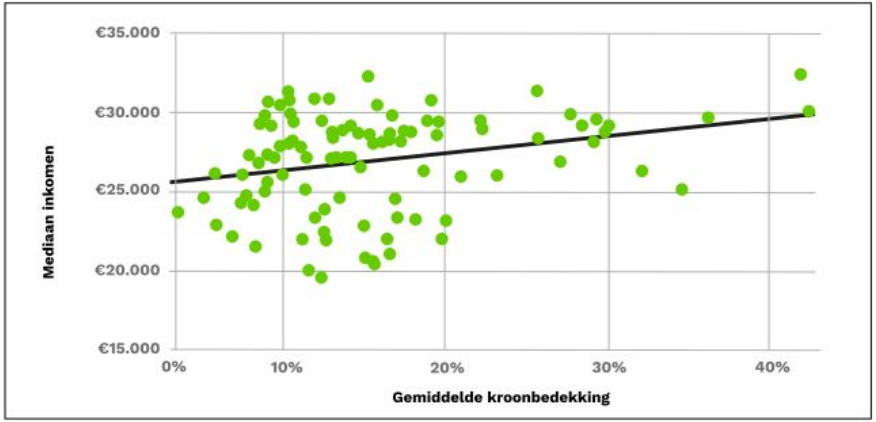
Welke wijken voorrang?

Individueel niveau: hogere inkomens

Grafiek 1: **Mediaan inkomen en het aandeel 3-30-300-gebouwen per gemeente, bij de 100 Belgische gemeenten met de grootste bevolking**

Grafiek 2: **Mediaan inkomen en gemiddelde kroonbedekking (%) per gemeente, bij de 100 Belgische gemeenten met de grootste bevolking**

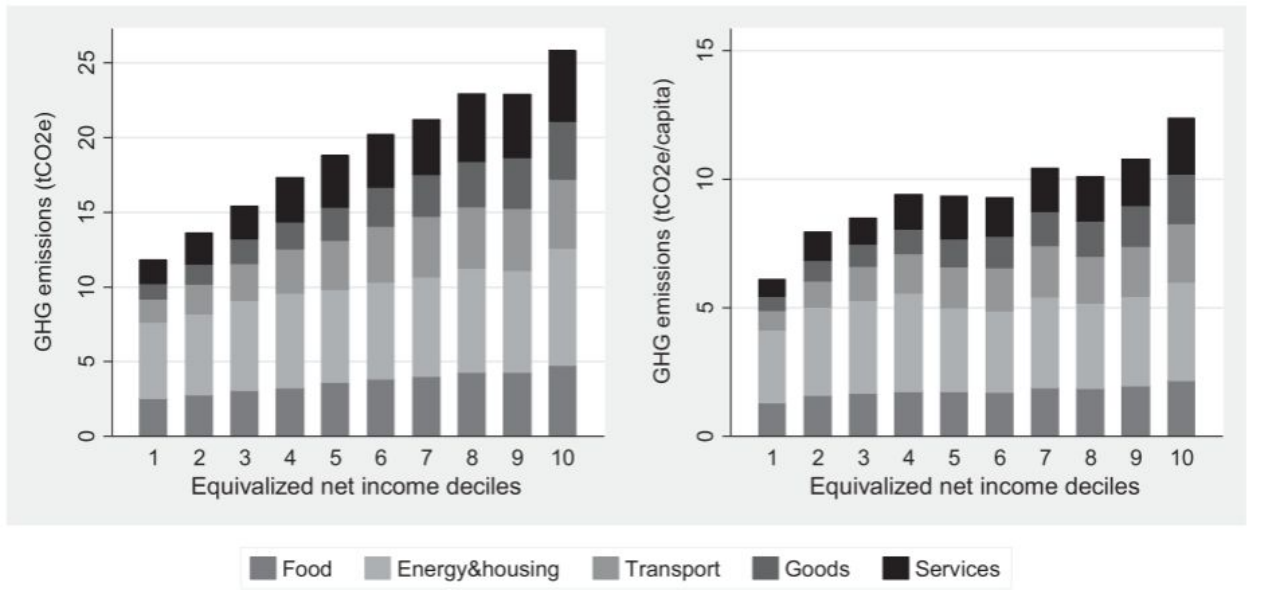

2. De voor- en nadelen van klimaatbeleid zijn niet gelijk verdeeld.

3. De verantwoordelijkheid voor de klimaatcrisis is ongelijk verdeeld

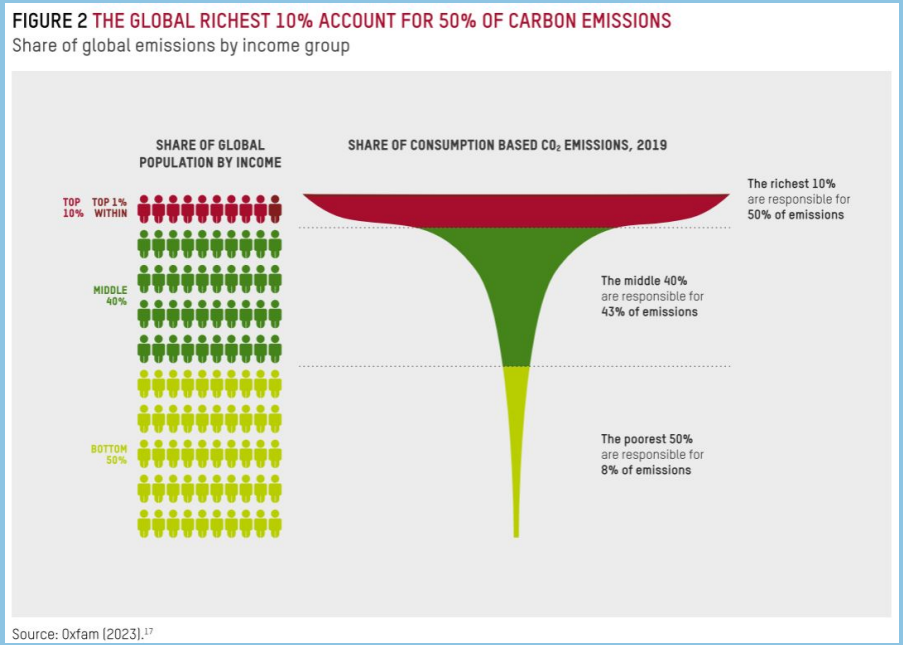
3. Verantwoordelijkheid voor klimaatcrisis

koolstofvoetafdruk per huishouden en per capita

Lévay et al., 2021

3. Verantwoordelijkheid voor klimaatcrisis

koolstofvoetafdruk per inkomensgroep

Oxfam, 2024

4. Inspraak in de uitwerking van klimaatbeleid is ongelijk verdeeld

4. Niet iedereen heeft dezelfde mate van inspraak in de uitwerking van klimaatbeleid

tijd, middelen en kennis, taal, locatie, ...

Klimaatrechtvaardig?

Oorzaken

- Uitstoot volgens levensstandaard

Gevolgen

- Blootstelling
- Gevoeligheid
- Weerbaarheid

Gevolgen beleid

- Voor- en nadelen bij verschillende groepen

klimaatcrisis

=

sociale rechtvaardigheidscrisis

Wat kan je als lokaal bestuur doen?

-adaptatie-

Rechtvaardig klimaatbeleid

Distributieve rechtvaardigheid

Erkenningsrechtvaardigheid

Herstelrechtvaardigheid

Procedurele rechtvaardigheid

Figuur 2 Vier categorieën en tien verdelingsbeginselen

Grootste nut

Verdeling op basis van grootste nut

Verdeling dient zo te gebeuren dat de klimaatdoelen maximaal worden gerealiseerd.

Individuele rechten en vrijheden

Verdeling per capita

Verdeling dient gelijk te zijn per hoofd van de bevolking.

Verdeling op basis van bestaande rechten

Verdeling dient rekening te houden met bestaande eigendomsrechten, investeringen en gerechtvaardigde verwachtingen.

Verdeling op basis van eigen verantwoordelijkheid

Verdeling dient uit te gaan van de eigen verantwoordelijkheid van burgers en bedrijven voor het dragen van de kosten voor verduurzaming.

Draagkracht en solidariteit

Verdeling op basis van draagkracht

Verdeling dient rekening te houden met het economisch kapitaal van burgers of bedrijven. Degenen met meer inkomen of vermogen dragen een groter deel van de kosten.

Verdeling ten gunste van de minstbedeelden

Verdeling dient zodanig te zijn dat de minstbedeelden er in ieder geval niet op achteruit gaan.

Verdeling met behoud van minimale ondergrens

Verdeling dient zodanig te zijn dat voor iedere burger een menswaardig bestaan mogelijk blijft.

Bijdrage en profijt

Verdeling op basis van de vervuiler betaalt

Verdeling dient rekening te houden met de mate waarin burgers en bedrijven bijdragen aan klimaatverandering.

Verdeling op basis van profijt

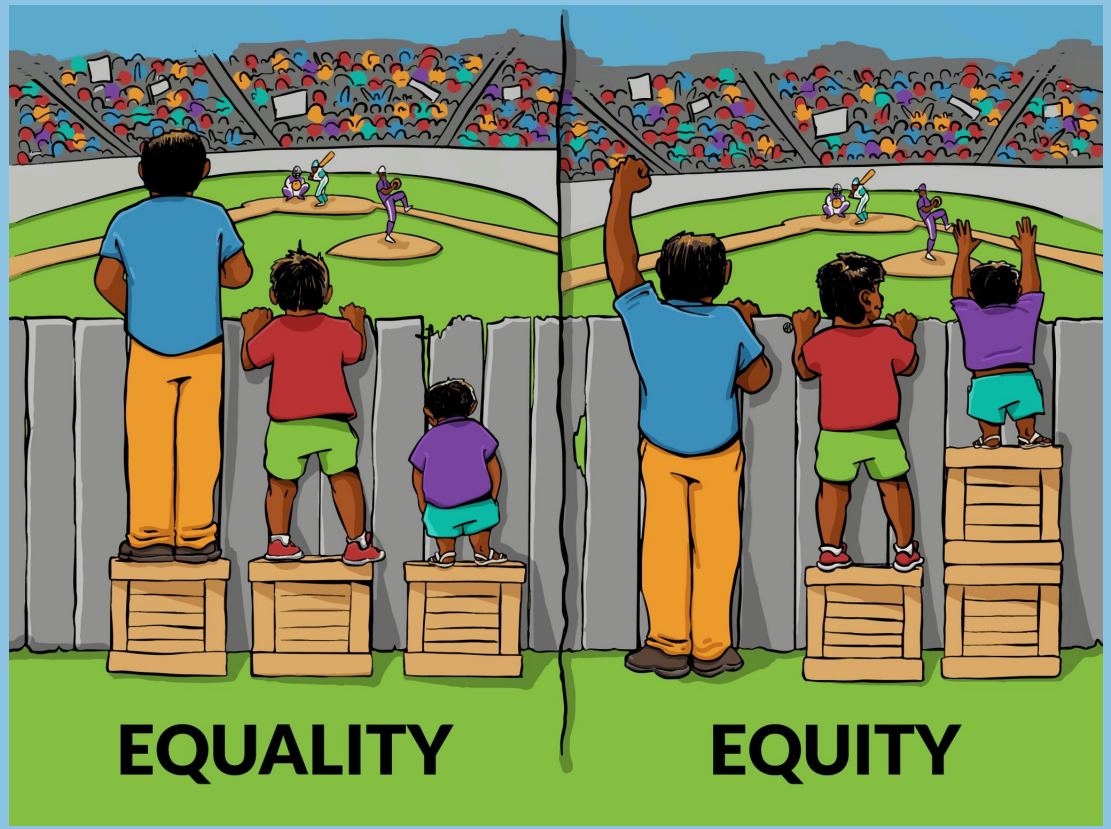
Verdeling dient rekening te houden met het profijt dat burgers en bedrijven hebben van de voorzieningen die worden getroffen.

Verdeling op basis van de verduurzamer verdient

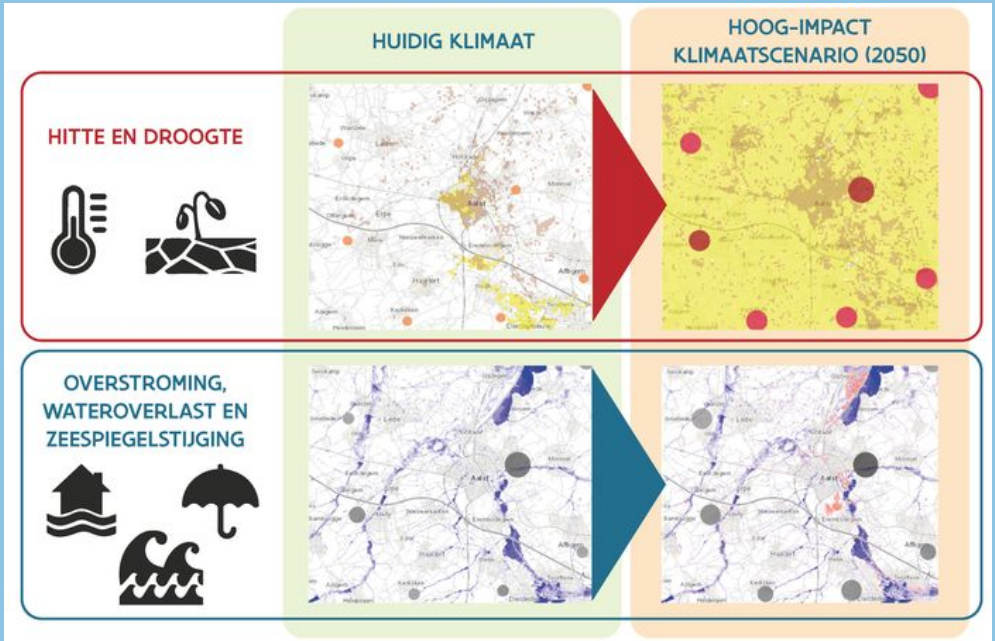
Verdeling dient rekening te houden met de mate waarin burgers en bedrijven zich inspannen om klimaatschade en klimaatverandering tegen te gaan.

Reset. Vlac

WRR, 2023

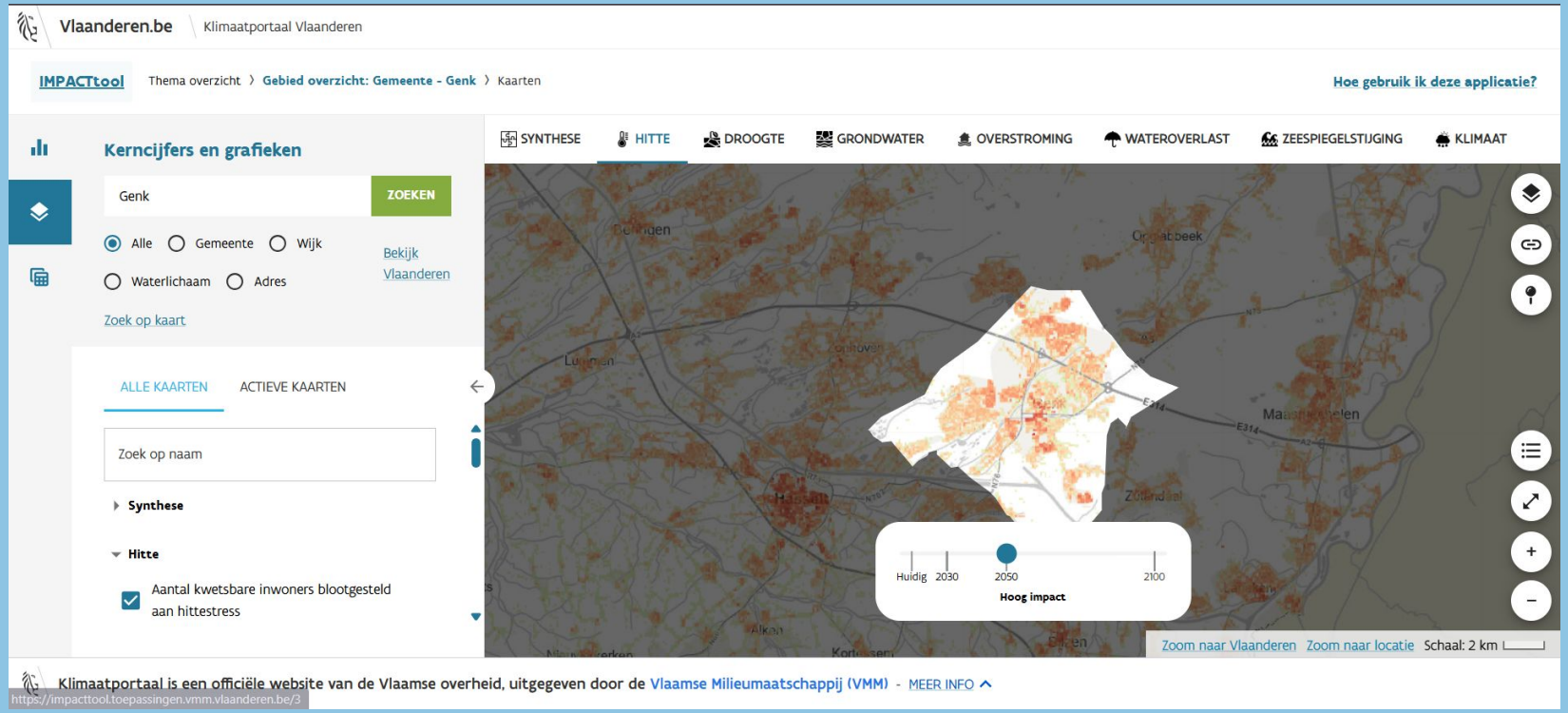

EQUALITY
EQUITY

1. Analyseer kwetsbaarheden en risico's

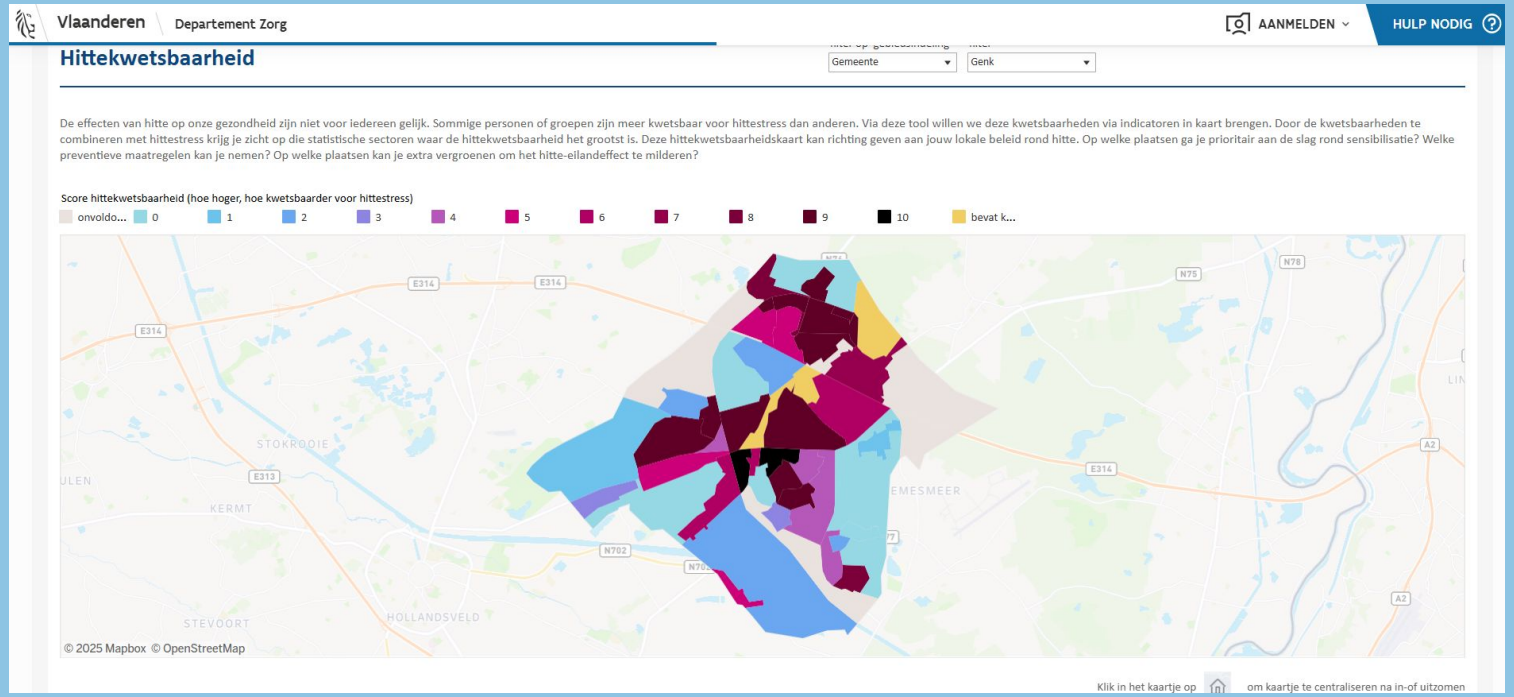

VMM, 2024

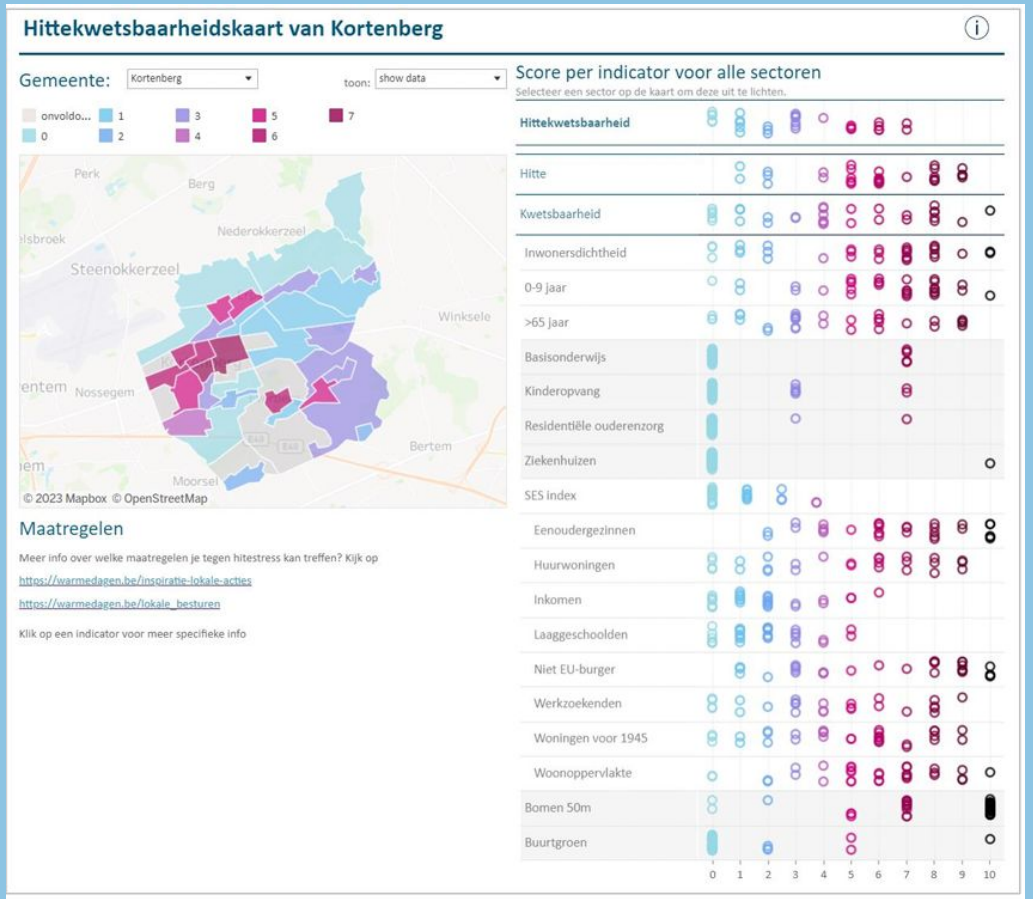
1. Analyseer kwetsbaarheden en risico's

1. Analyseer kwetsbaarheden en risico's

1. Analyseer kwetsbaarheden en risico’s

1. Analyseer kwetsbaarheden en risico’s

Mogelijke sociale data

- Ouderen
- Chronisch zieken en gehandicapten
- Baby’s en kinderen
- Mensen met laag inkomen
- Alleenstaande ouders
- Andere nationaliteit /migratie achtergrond
- Toeristen
- Zwangeren/outdoor werkers

1. Analyseer kwetsbaarheden en risico’s

Mechelen:

- risico- en kwetsbaarheidsanalyse
- intern adaptatieplan

HoGent/Stad Gent:

- afwegingskader

1. Analyseer kwetsbaarheden en risico's

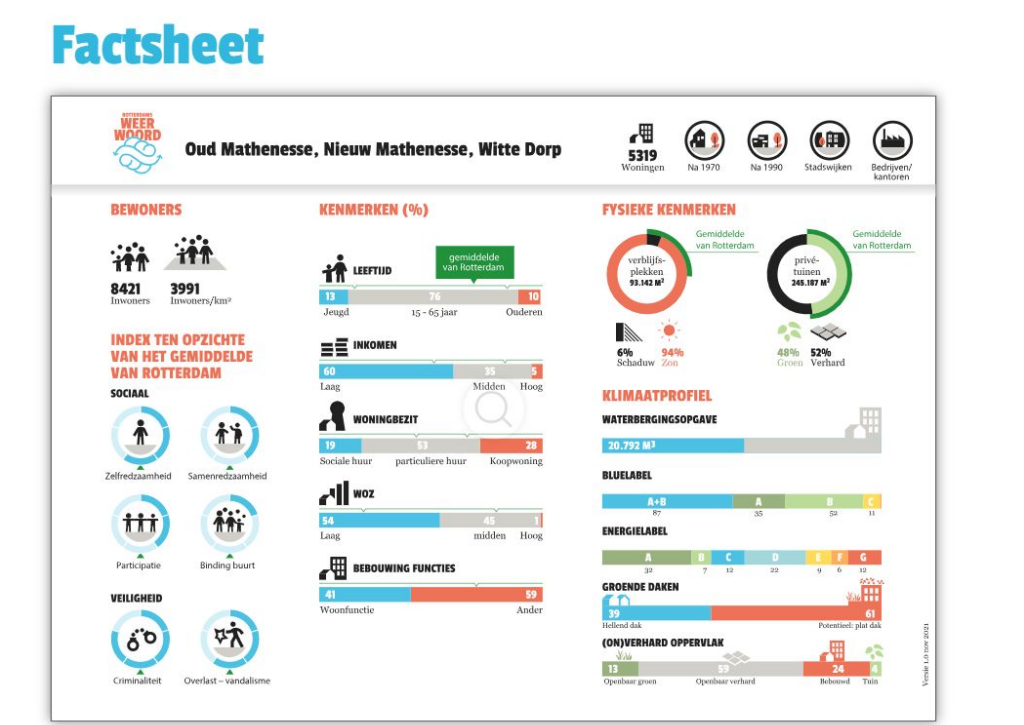

Reset. Vlaanderen

1. Analyseer kwetsbaarheden en risico's

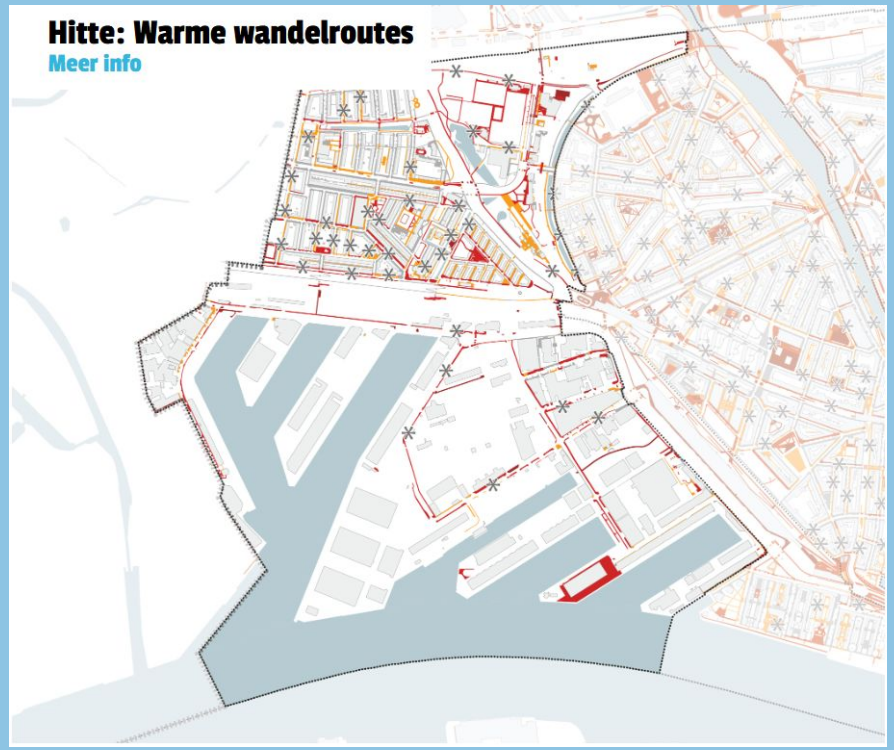
1. Analyseer kwetsbaarheden en risico's

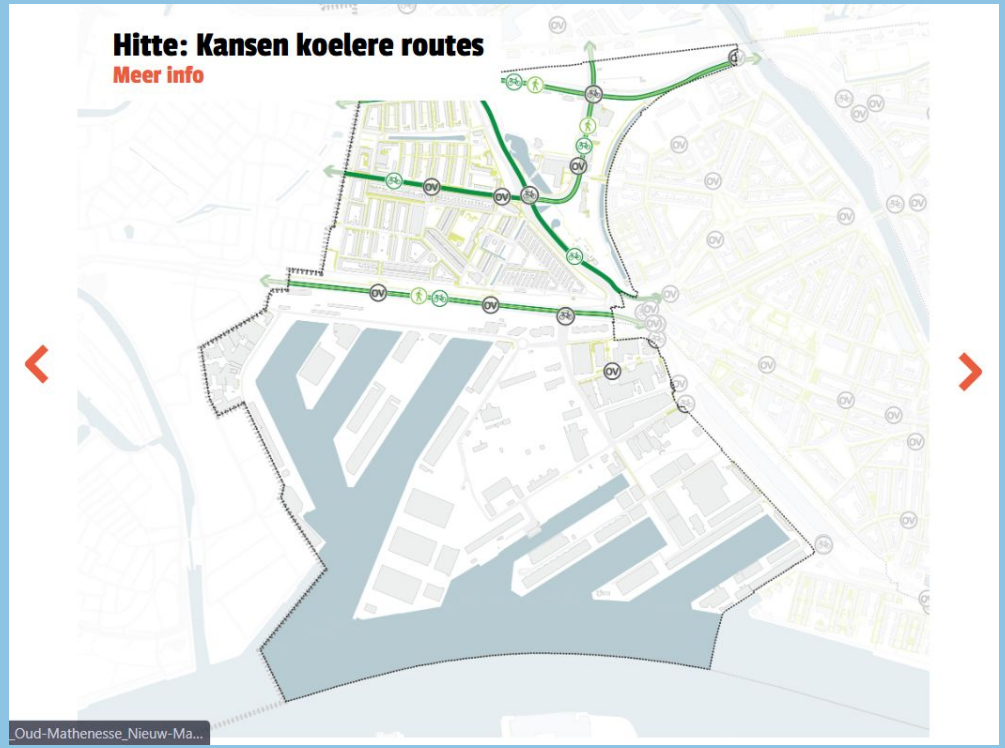
1. Analyseer kwetsbaarheden en risico's

1. Analyseer kwetsbaarheden en risico's

1. Analyseer kwetsbaarheden en risico's

1. Analyseer kwetsbaarheden en risico’s

2. Betrek inwoners vroeg en op maat

Ga naar bewoners toe

Werk samen met sociale partners

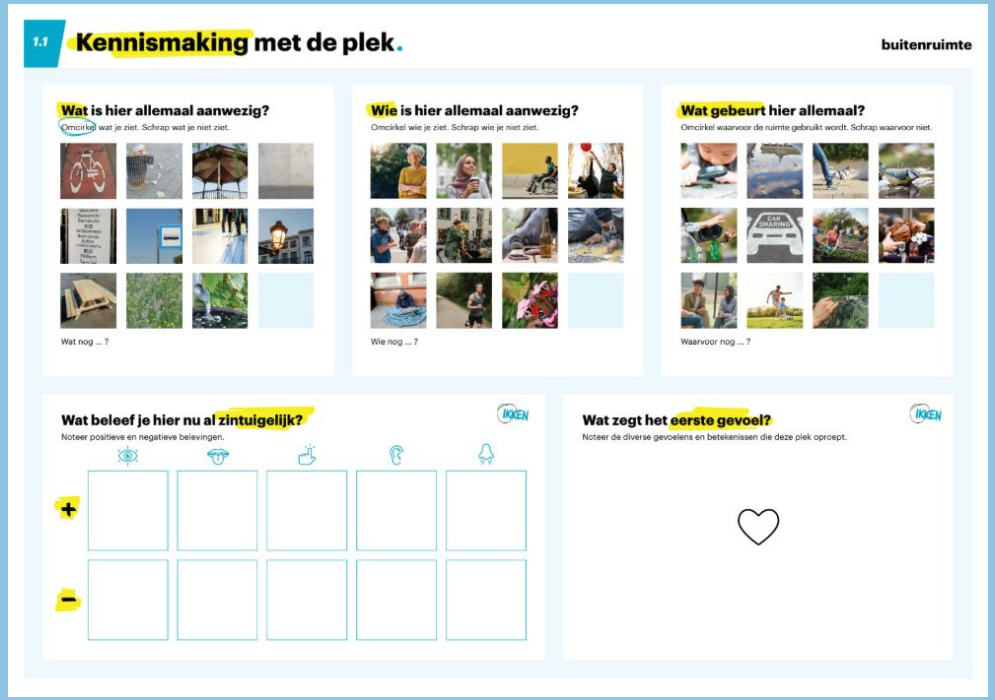
Toegankelijke taal, vertalingen, visuele hulpmiddelen…

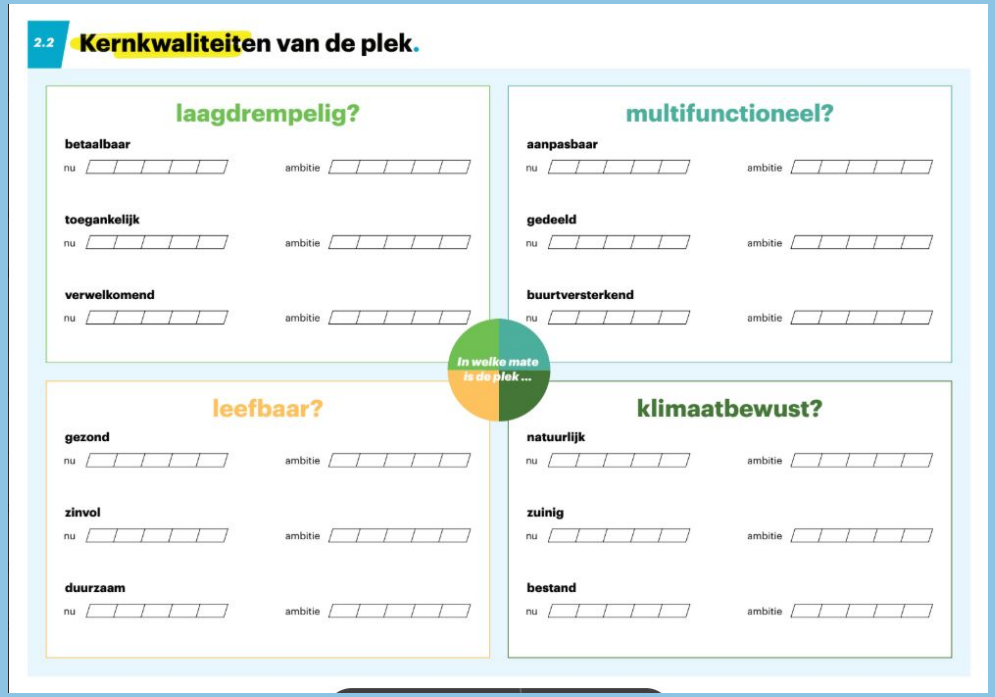
2. Betrek inwoners vroeg en op maat

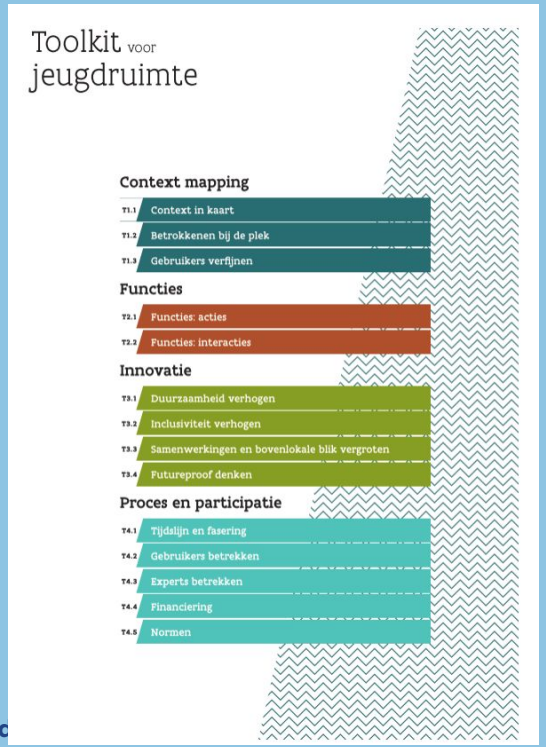
2. Betrek inwoners vroeg en op maat

2. Betrek inwoners vroeg en op maat

2. Betrek inwoners vroeg en op maat

2. Betrek inwoners vroeg en op maat

3. Verdelingsrechtvaardigheid

Prioriteer investeringen in kwetsbare buurten

Differentieer financiële steun

Collectieve maatregelen

Armoedetoets

Gentrificatie, betaalbaar wonen

HERFSTSCHOOL

Financiering van een eerlijke klimaattransitie

Reset. Vlaanderen · Universiteit Antwerpen · UCSIA

1 DEC 2025

Hof van Liere, Antwerpen

Joyeeta Gupta

"Sharing Our Earth"

Derk Loorbach

"De kosten van niets en de waarde van iets"

Reset.
RICHTING
EERLIJKE TRANSITIE
Vlaanderen